

přisvědčiti, ježto porušení slibu rukou dáním je zpravidla spojeno se škodlivými následky; v každém případě však nenastupují trestně právní následky, jež s křivou přísahou jsou spojeny (viz. odst. II. č. 2 a 3).

I. Právo občanské.

Každý poručník, vyjmouc děda, matku a bábu slíbí povinnosti své rukou dáním (§ 205 o. o. z.). Dříve nařizoval říšský policejní řád z r. 1577 tit. 32 složení přísahy; teprve dv. d. ze dne 12. dubna 1787 spokojil se místo přísahy se slibem rukou dáním (viz Stubenrach I. sv. str. 353). Porušení tohoto slibu má v zápětí, pokud se poručník nedopustil činu trestního, jen občanskoprávní následky, totiž uložení pokut peněžitých úřadem poručenským, sesazení s poručenství, pokud se týče náhradní povinnost poručníka (§ 19 pat. ze dne 9. srpna 1854).

II. Řízení trestní.

1. Soudní svědci slibují plnění svých povinností rukou dáním a sice buď povšechně nebo pro jednotlivý případ zvláště (§ 102 tr. ř.). Porušení tohoto slibu má v zápětí pokuty peněžité (§ 20 tr. inst.) neb sesazení z úřadu.

2. Porotce, jehož vyznání zakazuje složení přísahy, slibuje rukou dáním (§ 313 tr. ř.). Porotcové jsou soudci (rozh. z 24. února 1877 č. 8332, sb. č. 132), dopustí se tudíž zneužitím moci úřední (přijímáním darů) zločinu, ať již byli do přísahy vzati nebo plnění svých povinností dle § 313 tr. ř. rukou dáním slíbili, neboť v případě § 313 posl. věty zastupuje slib rukou dáním patrně přísahu.

3. Ve věcech přestupkových svědek zpravidla nepřisáhá, nýbrž soudce může se spokojiti místo přísahy se slibem rukou dáním (§ 453 tr. ř.). Předpis, že nedospělci přísahati nesmějí, nevztahuje se na slib rukou dáním (rozh. z 20. dubna 1888 č. 1007), poněvadž slib rukou dáním v řízení přestupkovém přísaze na roveň postaven není (rozh. z 11. září 1885 č. 7158 sb. č. 816). Z toho též plyne, že křivá výpověď svědecká dotvrzená slibem rukou dáním se tresce co taková, avšak netresce se jako výpověď svědecká přísahou dotvrzená.

4. Slib obviněného, že se nevzdálí až do pravoplatného skončení řízení trestního beze svolení soudce vyšetřujícího z místa svého pobytu, není slibem rukou dáním, poněvadž § 191 tr. ř. dotvrzení tohoto slibu rukou dáním nežadá. Porušení tohoto slibu má v zápětí uvalení vazby vyšetřovací.

Slib snubní viz Snoubenci a Zasnoubení.

Slušnost soudcovská.

Slušnost (aequitas) byla v římském právu důležitým činitelem. Označovala tam protivu k »jus strictum«, stanovisko »bonae fidei«. Ježto dnes všechna právní jednání (vyjmouc snad směnečnoprávní) jsou »negotia bonae fidei«, odpadl zmíněný rozdíl. Mluví-li se dnes o slušnosti protívou k právu, lze tím rozuměti jen posouzení jednotlivého případu úchylné od abstraktních norem právních se zvláštním přihlédáním ke konkrétnímu stavu věci. Příkaz slušnosti vzniká tudíž z úvahy, jež je vyjádřena paremií: »summum jus, summa injuria«. Celé ústavy děkují za bytí své slušnosti, tak navrácení ve stav dřívější, udělení milosti atd. Povšechně závisí však protiva práva a slušnosti na zákoně a jen zřídka připouští zákon, aby stanovisko práva ve prospěch slušnosti opuštěno bylo. Kde ovšem zákon sám soudci slušnost předpisuje, stává se slušnost právem a protiva je

zrušena. Pokud se týče rakouského práva, hraje v novém civ. ř. s., jenž ovládán je zásadami ústnosti a bezprostřednosti a zejména zásadou volného uvažování výsledků řízení průvodního, aequitas důležitou roli. Soudce zejména volně uvažuje výsledky veškerého jednání a dokazování (§ 272 c. ř. s.) a volně určuje za jistých okolností výši nároku sporného (§ 273 c. ř. s.) bude moci spíše přihlídnouti k postulátům slušnosti, než se státi mohlo za vlády Josefinského řádu soudního (srj. n. př. §§ 41, 266, 267, 295, 299, 318, 327 atd. c. ř. s.). O. o. z. uznává aequitu v §§ 500, 904, 1310, z nichž zejména poslední dvě zákonná ustanovení jsou zvláště důležitá. Zmínku učiniti sluší i o dv. d. ze dne 4. května 1841 č. 531 sb. z. s., jenž obsahuje případ pravé slušnosti. Trestní právo nepřipouští dle své striktní povahy slušnosti.

Služba dopravní při železnicích.

I. Pojem.

Výrazem »služba dopravní« (inspekční) rozumí se veškerá opatření a zařízení, která slouží k bezpečné a správné dopravě osob a věcí. Dopravní služba zahrnuje tudíž: úpravu veškerých jízd (sestavení jízdního řádu), převzetí osob a věcí k další dopravě, prostředky k provozování dopravy po železnicích, sestavování, výpravu a dozor nad vlaky a odstranění nepravidelností v dopravě vlaků nastalých. Jelikož správa dopravní služby, tudíž i zodpovědnost za řádné její obstarávání přísluší dopravním orgánům, musí se orgány ostatních odvětví služebních při železnicích zdržeti jakéhokoli vmísení se v úkony orgánů dopravních. Ve stanicích obstarávají dopravní službu dopravní orgánové ve službě právě jsoucí a na trati při vlacích průvodčí vlaku.

II. Zásady pro výkon služby dopravní vytkl řád o provozování jízdy po železnicích vydaný cís. nař. ze dne 16. listopadu 1851 (č. 1 ř. z. z r. 1852); nařízení min. obch. ze dne 10. února 1877 č. 3400, č. 10 ř. z. obsahuje jednotný řád signálový pro rakousko-uherské železnice, nař. min. obch. ze dne 16. října 1876 č. 30084 stanovilo základní zásady pro předpisy o dopravní službě na železnicích s vzbou pravidelnou (normální) a nař. min. obch. ze dne 1. srpna 1883 č. 24932 upravilo jednotné zásady pro dopravu na dráhách místních (sekundárních čili podružných, vicinálních a pod.), výnos min. obch. ze dne 1. února 1893 č. 3188 vytkl zásady pro službu dopravní a transportní při vlacích sekundárních (omnibusových) na železnicích s dopravou pravidelnou, řád dopravní pro železnice v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených obsažen jest v 74. části ř. z. ze dne 10. prosince 1892 pod č. 207; konečně sluší uvést ještě zvláštní instrukce od jednotlivých železničních správ vydávané, které však bez výjimky podléhají schválení c. k. generální inspekce rakouských drah.

III. Ohledně způsobilosti k dopravní službě viz čl. Zřízení železniční.

Při dopravě vlaku má každý dopravní (inspekční) službu ve stanici vykonávající úředník býti opatřen červenou služební čepicí (výn. min. obch. ze dne 5. prosince 1870 č. 22940). Úředníci a čekatelé úředničtí, podúředníci a zástupci podúředníků, jakož i sluhové státních i soukromých drah, kteří u výkonu své služby s obecnstvem ve styk přicházejí, jsou povinni ve službě nositi uniformu (nař. min. obch. ze dne 4. července 1885 č. 100 ř. z., obnovené nař. min. obch. ze dne 30. září 1891 č. 40238, jímž vydány nové předpisy o uniformování úředníků železničních).